

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1563 usque ad annum 1566

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1772

VD18 90118626

§. 89. Regulæ indicis circa librorum prohibitionem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67192](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67192)

„tertia Novembris, Pontificatus nostri Sæcul. XVI.
„anno quinto.,, A.G. 1564.

§. LXXXVIII.

Ejusdem Pontificis diploma circa Indicem librorum prohibitorum.

Paulo ante summus Pontifex aliam *Labbe l. 2a*
constitutionem die vigesima quarta p. 950.

Martii edidit, qua librorum prohibitorum Indicem a quibusdam per Synodum deputatis concinatum confirmabat, prout in Sessione decima octava, quæ sub Pio IV. secunda erat, decisum fuit: eodem igitur diplomate summus Pontifex cujuscunque conditionis hominibus ejusmodi libros retinere, aut legere prohibuit, exceptis sacræ Inquisitionis Cardinalibus, quibus etiam facultatem concessit, ut non tantum ipsi met illos legere, sed & aliis eosdem legendi gratiam facere possent: porro hæc eadem exceptio per aliud decretum fuit confirmata, utraque tamen licentia ad sequentes decem Regulas auctoritate Synodi statutas restringebatur.

§. LXXXIX.

Regulæ indicis circa librorum prohibitionem.

Regula I.

„Libri omnes, quos ante annum mil-
„lesimum quingentesimum deci-
U 2 „mum

Sæcul. XVI. „mum quintum, aut Summi Pontifi-
 A.C. 1564. „ces, aut Concilia Oecumenica da-
 „mnarunt, & in hoc indice non sunt, eo-
 „dem modo damnati esse censeantur,
 „sicut olim damnati fuerunt.

Regula II.

„Hæresiarcharum Libri, tam eorum,
 „qui post prædictum annum hæ-
 „reses invenerunt, vel suscitarunt, quam
 „qui hæreticorum capita, aut Duces
 „sunt, vel fuerunt, quales sunt Luthe-
 „rus, Zwinglius, Calvinus, Balthasar
 „Pacimontanus, Swenchfeldius, & his
 „similes, cujuscunque nominis, tituli,
 „aut argumenti existant, omnino pro-
 „hibentur; aliorum autem hæretico-
 „rum libri, qui de Religione quidem ex
 „professo tractant, omnino damnantur;
 „qui vero de Religione non tractant, a
 „Theologis Catholicis, jussu Episcopo-
 „rum, & Inquisitorum examinati, &
 „approbati permittantur. Libri etiam
 „Catholici conscripti, tam ab aliis, qui
 „postea in hæresin lapsi sunt, quam ab
 „illis, qui post lapsum ad Ecclesiæ gre-
 „mium rediere, approbati a Facultate
 „Theologica alicujus Universitatis Ca-
 „tholicæ, vel ab Inquisitione generali,
 „permitti poterunt.

Regu-

Regula III.

Sæcul. XVI.
A.C. 1564.

Versiones Scriptorum etiam Eccle-
 „siasticorum, quæ hætenus editæ
 „sunt a damnatis auctoribus, modo ni-
 „hil contra sanam doctrinam conti-
 „neant, permittuntur: librorum autem
 „veteris testamenti versiones, viris
 „tantum doctis, & piis iudicio Episco-
 „pi concedi poterunt: modo hujusmo-
 „di versionibus, tanquam elucidationi-
 „bus Vulgatæ editionis, ad intelligen-
 „dam sacram Scripturam, non autem
 „tanquam sacro textu utantur: Ver-
 „siones vero novi testamenti ab aucto-
 „ribus primæ classis hujus indicis factæ
 „nemini concedantur, quia utilitatis
 „parum, periculi vero plurimum Lecto-
 „ribus ex earum lectione manare so-
 „let: si quæ vero annotationes cum
 „hujusmodi, quæ permittuntur, versio-
 „nibus, vel cum Vulgata editione cir-
 „cumferentur, expunctis locis suspectis
 „a facultate Theologica alicujus Uni-
 „versitatis Catholicæ, aut Inquisitione
 „generali, permitti eisdem poterunt,
 „quibus & versiones. Quibus condi-
 „tionibus totum volumen bibliorum,
 „quod vulgo Biblia Vatabli dicitur, aut
 „partes ejus, concedi viris piis, & do-
 „ctis poterunt: ex Bibliis vero Isido-
 „ri Clarii Brixiani prologus, & prole-

U 3

„go-

Sæcul. XVI
A.C. 1564.

„gomena præcidantur: ejus vero tex-
„tum nemo textum Vulgatæ editionis
„esse existimet.

Regula IV.

„Cum experimento manifestum sit, si
„sacra Biblia vulgari lingua passim
„sine discrimine permittantur, plus in-
„de, ob hominum temeritatem, detri-
„menti, quam utilitatis oriri: hac in
„parte judicio Episcopi, aut Inquisito-
„ris stetur: ut cum consilio Parochi, vel
„Confessarii, Bibliorum a catholicis au-
„thoribus versorum lectionem in vul-
„gari lingua eis concedere possint, quos
„intellexerint ex hujusmodi lectione,
„non damnum, sed fidei, atque pieta-
„tis argumentum capere posse: quam
„facultatem in scriptis habeant: qui
„autem absque tali facultate ea legere,
„seu habere præsumpserit, nisi prius
„Bibliis Ordinario redditis, peccato-
„rum absolutionem percipere non possit:
„Bibliopolæ vero, qui prædictam facul-
„tatem non habent, Biblia idiomate
„vulgari conscripta vendiderint, vela-
„lio quovis modo concesserint, libro-
„rum pretium in usus pios ab Episco-
„po convertendum, amittant, aliisque
„pœnis pro delicti qualitate ejusdem
„Episcopi arbitrio subjaceant: Regu-
„lares vero non nisi facultate a Præla-
„tis

„tis suis habita, ea legere, aut eme-
„re possint.

Sæcul. XVI.
A. C. 1564.

Regula V.

„Libri illi, qui hæreticorum auctorum
„opera interdum prodeunt, in qui-
„bus nulla, aut pauca de suo apponunt,
„sed aliorum dicta colligunt, cujus-
„modi sunt Lexica, concordantia, a-
„pophtegmata, similitudines, indices,
„& hujusmodi, si quæ habeant admista,
„quæ expurgatione indigeant, illis
„Episcopi, & Inquisitores, una cum
„Theologorum consilio, sublatis, aut
„emendatis, permittantur.”

Regula VI.

„Libri vulgari idiomate de controver-
„siis inter Catholicos, & hæreti-
„cos nostri temporis differentes, non
„passim permittantur, sed idem de iis
„servetur, quod de Bibliis vulgari lin-
„gua scriptis statutum est: qui vero
„de ratione bene vivendi, contemp-
„landi, confitendi, ac similibus argu-
„mentis, vulgari sermone conscripti
„sunt, si sacram doctrinam contineant,
„non est, cur prohibeantur, sicut nec
„sermões populares vulgari lingua ha-
„biti. Quodsi hætenus in aliquo re-
„gno, vel provincia aliqui libri sint pro-
„hibiti, quod nonnulla continerent, quæ
„sine delectu ab omnibus legi non ex-

U 4

„pediat;

Sæcul. XVI
A.C. 1564.

„pediat; si eorum auctores Catholici
„sunt, postquam emendati fuerunt, per-
„mitti ab Episcopo, & Inquisitore pot-
„erunt.“

Regula VII.

„**L**ibri, qui res lascivas, seu obscenas
„ex professo tractant, narrant, aut
„docent, cum non solum fidei, sed &
„morum, qui huiusmodi librorum le-
„ctione facile corrumpi solent, ratio
„habenda sit, omnino prohibentur, &
„qui eos habuerint, severe ab Episco-
„pis puniantur: antiqui vero ab eth-
„nicis conscripti, propter sermonis ele-
„gantiam, & proprietatem permittun-
„tur, nulla tamen ratione pueris præ-
„legendi erunt.“

Regula VIII.

„**L**ibri, quorum principale argumen-
„tum bonum est, in quibus tamen
„obiter aliqua inserta sunt, quæ ad hæ-
„resin, seu impietatem, divinationem,
„seu superstitionem spectant, a Catho-
„licis Theologis, inquisitionis genera-
„lis auctoritate, expurgati concedi pos-
„sint. Idem iudicium sit de prologis,
„summariis, seu annotationibus, quæ
„a damnatis auctoribus, libris non dam-
„natis, appositæ sunt, sed posthac non-
„nisi emendati excudantur.“

Regu-

Regula IX.

Sæcul. XVI.
A. C. 1564.

Libri omnes, & scripta geomantiæ,
 „hydromantiæ, aeromantiæ, py-
 „romantiæ, onomantiæ, chiromantiæ,
 „necromantiæ, sive in quibus conti-
 „nentur fortilegia, veneficia, augu-
 „ria, auspicia, incantationes artis ma-
 „gicæ, prorsus rejiciuntur: Episcopi
 „vero diligenter provideant, ne astro-
 „logiæ judiciariæ libri, tractatus, in-
 „dices legantur, vel habeantur, qui de
 „futuris contingentibus, successibus,
 „fortuitisve casibus, aut iis actionibus,
 „quæ ab humana voluntate pendent,
 „certo aliquid eventurum affirmare au-
 „dent: permittuntur autem judicia,
 „& naturales observationes, quæ na-
 „vigationis, agriculturæ, sive medi-
 „cæ artis juvandæ gratia conscripta sunt.

Regula X.

In librorum, aliarumve Scripturarum
 „impressione fervetur, quod in Con-
 „cilio Lateranensi sub Leone X. Sessio-
 „ne decima statutum est: quare, si in
 „alma Urbe Roma liber aliquis sit im-
 „primendus, per Vicarium Pontificis,
 „& sacri Palatii Magistrum, vel per-
 „sonas a Sanctissimo Domino nostro de-
 „putandas examinetur: in aliis vero lo-
 „cis ad Episcopum, vel alium haben-
 „tem scientiam libri, vel Scripturæ im-

U 5

„pri-

Sæcul. XVI.
A.C. 1564.

„primendæ, ab eodem Episcopo depu-
 „tandum, ac Inquisitorem hæreticæ
 „pravitatis ejus civitatis, vel Diæce-
 „lis, in qua impressio fiet, ejus appro-
 „batio, & examen pertineat, & per eo-
 „rum manum propria subscriptione gra-
 „tis, & sine dilatione imponendam, sub
 „pœnis, & censuris in eodem decreto
 „contentis, approbetur, hac lege &
 „conditione addita, ut exemplum libri
 „imprimendi authenticum, & manu au-
 „ctoris subscriptum, apud examinato-
 „rem remaneat. Eos vero, qui libel-
 „los manuscriptos vulgant, nisi ante
 „examinati, probatique fuerint, iisdem
 „pœnis subjici debere judicarunt Pa-
 „tres deputati, quibus impressores, &
 „qui eos habuerint, & legerint, nisi
 „auctores prodiderint, pro auctoribus
 „habeantur, ipsa vero hujusmodi li-
 „brorum probatio in scriptis detur, &
 „in fronte libri, vel scripti, vel im-
 „pressi authentice appareat, probatio-
 „que, & examen, ac cetera gratis fiant:
 „præterea in singulis civitatibus, ac
 „Diæcesibus, domus, vel loci, ubi ars
 „impressoria exercetur, & bibliotheca
 „librorum venalium, sæpius visitentur
 „à personis ad id deputandis ab Episcopo,
 „seu ejus Vicario, atque etiam ab In-
 „quisitore hæreticæ pravitatis, ut ni-
 „hil eorum, quæ prohibentur, aut im-
 „pri-

„primatur, aut vendatur, aut habea-
 „tur: omnes vero Librarii, & quicun-
 „que librorum venditores, habeant in
 „suis Bibliothecis indicem librorum ve-
 „nalem, quos habent, cum subscri-
 „ptione dictarum personarum, nec alios
 „libros habeant, aut vendant, aut qua-
 „cunque ratione tradant sine licentia
 „eorundem Deputatorum, sub pœna a-
 „missionis librorum, & aliis arbitrio Epi-
 „scoporum, vel Inquisitorum imponen-
 „dis: emptores vero, lectores, vel
 „impressores eorundem arbitrio punian-
 „tur: quod si aliqui libros quoscunque
 „in aliquam civitatem introducant, te-
 „neantur eisdem personis deputandis
 „renunciare, vel si locus publicus mer-
 „cibus ejusmodi constitutus sit, mi-
 „nistri publici ejus loci prædictis per-
 „sonis significant libros esse adductos.
 „Nemo vero audeat librum, quem ipse,
 „vel alius in civitatem introduxit, ali-
 „cui legendum tradere, vel aliqua ra-
 „tione alienare, aut commodare, nisi
 „ostenso prius libro, & habita licentia
 „a personis deputandis, aut nisi noto-
 „rie constet, librum jam esse omnibus
 „permissum. Idem quoque servetur ab
 „hæredibus, & executoribus ultima-
 „rum voluntatum, ut libros a defunctis
 „relictos, sive eorum indicem illis per-
 „sonis deputandis offerant, & ab iis li-
 „cen-

Sæcul. XVI.

A. C. 1564.

Sæcul. XVI
A.C. 1564

„centiam obtineant, priusquam eis utan-
„tur, aut in alias personas quacunque
„ratione transferant; in his autem om-
„nibus, & singulis pœna statuatur vel
„amissionis librorum, vel alia arbitrio
„eorundem Episcoporum, vel inquisi-
„torum, pro qualitate contumaciæ, vel
„delicti. „

„Circa vero libros, quos Patres de-
„putati examinarunt, aut expurgarunt,
„aut expurgandos tradiderunt, aut cer-
„tis conditionibus, ut rursus excude-
„rentur, concesserunt; quidquid illos
„statuisse constiterit, tam bibliopolæ,
„quam ceteri observent: liberum ta-
„men sit Episcopis, aut Inquisitoribus
„generalibus, secundum facultatem,
„quam habent, eos etiam libros, qui
„his regulis permitti videntur, prohi-
„bere, si hoc in suis regnis, aut pro-
„vinciis, vel diæcesibus expedire judi-
„caverint. Ceterum nomina cum li-
„brorum, qui a Patribus deputatis pur-
„gati sunt, tum eorum, quibus illi
„hanc provinciam dederunt, eorundem
„Deputatorum Secretarius Notario sa-
„cræ universalis Inquisitionis Romanæ
„descripta Sanctissimi Domini nostri
„jussu tradidit. Ad extremum vero om-
„nibus fidelibus præcipitur, ne quis
„audeat contra harum Regularum præ-
„scriptum, aut hujus indicis prohibi-
„tionem

tionem libros aliquos legere, aut habere. Quodsi quis libros hæreticorum, vel cujusvis auctoris scripta, ob hæresim, vel ob falsi dogmatis suspicionem damnata, atque prohibita legerit, five habuerit, statim in excommunicationis sententiam incurrat: qui vero libros alio nomine interdictos legerit, aut habuerit, præter peccati mortalis reatum, quo afficitur, iudicio Episcoporum severe puniatur.

Sæcul. XVI.
A. C. 1564.

Observandum venit, quod hic Index in Galliis rursus nullius auctoritatis sit, proin in hoc Regno libri ibidem condemnati absque peccati reatu libere legi valeant, dummodo ex seipsis periculum non afferant, id vero si foret, tunc non ex eo, quod Romæ librorum Indici fuerint inserti, eorum lectio est prohibita, sed ex eo tantum, quia periculum in eorum lectione occurrit. (*)

§. XC.

Sodalitates a Papa vel erectæ, vel confirmatæ.

Aliud insuper diploma edidit Pius IV. Bullar. vet. quo celebrem in Hispaniis Sodalitatem Nominis Jesu confirmavit, ac ^{13.} edit Const. Bur- Ciacon. pag. 880.

(*) Hæc animadversio sane magna observatione, non autem Scriptore Catholico digna est.